

Bijlage 2.

Welk postexpositievaccinatieschema bij mogelijke blootstelling rabiës?

Typen blootstelling

- Type I: Aanraken, voeren, likken op intacte huid; **geen behandeling bij een betrouwbare anamnese**^[2]
- Type II: Kleine krassen of ontvellingen zonder bloeden, bijvoorbeeld als gevolg van een krab of knabbelen aan de intacte huid
- Type III: Een of meer transdermale beten of krassen, lik op beschadigde huid, verontreiniging slijmvliesmembraan met speeksel

Postexpositieprofylaxe (PEP) immuuncompetente personen

Type blootstelling	Volledig gevaccineerd? ^[1]	Vaccinatieschema PEP
Type I		Bij een betrouwbare anamnese geen behandeling ^[2]
Type II	Ja	- Dag 0 en 3 (2 vaccinaties) ^[3]
	Nee	- Essenschema (dag 0, 3, 7, 14-28, 4 vaccinaties) Of - Zagrebschema (dag 0 (2x), 7 (1x), 21 (1x), 4 vaccinaties)
Type III	Ja	- Dag 0 en 3 ^[3]
	Nee	- Essenschema + MARIG ^[4] op dag 0 ^[5] Of - Zagrebschema + MARIG ^[4] op dag 0 ^[5] Of - Ook als MARIG ^[4] niet geïndiceerd is ^[6] kan het Essen- of Zagrebschema gegeven worden

[1] Volledig gevaccineerd betekent ooit een primaire vaccinatie gehad volgens schema (dag 0 en 7, of dag 0, 7 en 21-28).

[2] Bij een onbetrouwbare anamnese wordt altijd tot behandeling overgegaan. Bij kinderen jonger dan 15 jaar wordt de anamnese altijd als onbetrouwbaar beschouwd, tenzij er een betrouwbare heteroanamnese is.

[3] Indien een persoon korter dan 3 maanden voorafgaand aan de expositie een volledig PEP-schema (na een eerder incident) heeft gehad) en immuuncompetent is, kan PEP na een incident achterwege worden gelaten.

[4] In het buitenland kan als MARIG niet beschikbaar is, ERIG worden toegediend. De effectiviteit van MARIG en ERIG is gelijk.

[5] Als MARIG niet op dezelfde dag als de eerste vaccinatie (dag 0) is gegeven, dan dient dit alsnog binnen 7 dagen (tot en met dag 7) na de eerste vaccinatie te gebeuren (ongeacht of er binnen deze 7 dagen één of meer vaccinaties zijn gegeven). Toediening van MARIG na deze termijn kan interfereren met de antistofproductie na vaccinatie.

[6] Zoals bij de meeste apenincidenten, knaagdierincidenten, en na slijmvliescontact met speeksel. Zie [LCI-richtlijn Rabiës](#) (Postexpositieprofylaxe).

Alternatieve PEP-schema's bij immuuncompetente personen

Onderstaande drie alternatieve schema's worden in Nederland niet toegepast, maar het kan zijn dat deze in het buitenland zijn gegeven.

Bij personen die eerder volledig gevaccineerd zijn:

- Intradermale vaccinatie op één plaats op het lichaam op dag 0 en 3.
- Intradermale vaccinatie op vier plaatsen op het lichaam op dag 0 (in dit geval wordt nog eenmaal een aanvullende intramusculaire vaccinatie geadviseerd).

Bij personen die niet eerder volledig gevaccineerd zijn:

- Intradermale vaccinatie op twee plaatsen op het lichaam op dag 0, 3 en 7.

Postexpositieprofylaxe (PEP) immuungecompromitteerde personen

Type blootstelling	Volledig gevaccineerd? ^[1]	Vroegere vaccinaties tijdens immuuncompetente periode	Vaccinatieschema (dagen)
Type I	Bij een betrouwbare anamnese geen behandeling ^[2]		
Type II	Ja	Ja	Dag 0 en 3 (2 vaccinaties) + MARIG ^[3] op dag 0 ^[4] Evt. titer bepalen ^[5]
		Nee	Dag 0, 3, 7, 14 en 28 (5 vaccinaties) + MARIG ^[3] op dag 0 ^[4] Evt. titer bepalen ^[5]
	Nee	Maakt niet uit	Dag 0, 3, 7, 14 en 28 (5 vaccinaties) + MARIG ^[3] op dag 0 ^[4]
Type III	Ja	Ja	Dag 0 en 3 (2 vaccinaties) + MARIG ^[3] op dag 0 ^[4] Evt. titer bepalen ^[5]
		Nee	Dag 0, 3, 7, 14 en 28 (5 vaccinaties) + MARIG ^[3] op dag 0 ^[4] Evt. titer bepalen ^[5]
	Nee	Maakt niet uit	Dag 0, 3, 7, 14 en 28 (5 vaccinaties) + MARIG ^[3] op dag 0 ^[4] ^[6]

[1] Volledig gevaccineerd betekent ooit een primaire vaccinatie gehad volgens schema (dag 0 en 7, of dag 0, 7 en 21-28).

[2] Bij een onbetrouwbare anamnese wordt altijd tot behandeling overgegaan. Bij kinderen jonger dan 15 jaar wordt de anamnese altijd als onbetrouwbaar beschouwd, tenzij er een betrouwbare heteroanamnese is.

[3] In het buitenland kan als MARIG niet beschikbaar is ERIG worden toegediend. De effectiviteit van MARIG en ERIG is gelijk.

- [4] Als MARIG niet op dezelfde dag als de eerste vaccinatie (dag 0) is gegeven, dan dient dit alsnog binnen 7 dagen (tot en met dag 7) na de eerste vaccinatie te gebeuren (ongeacht of er binnen deze 7 dagen één of meer vaccinaties zijn gegeven). Toediening van MARIG na deze termijn kan interfereren met de antistofproductie na vaccinatie.
- [5] Bij immuungecompromitteerde personen kan titerbepaling van virusneutraliserende antistoffen worden overwogen. Overleg de indicatie met de behandelaar.
- [6] Met uitzondering van knaagdierincidenten en na slijmvliescontact met speeksel.

Postexpositieprofylaxe (PEP) Zagrebschema omzetten naar Essenschema bij immuungecompromitteerde personen

Indien reeds gestart is met het Zagrebschema is het advies om deze om te zetten naar het Essenschema voor immuungecompromitteerden (dag 0, 3, 7, 14 en 28) volgens onderstaande tabel.

Type blootstelling	Reeds gegeven vaccinaties volgens Zagreb schema	Vervolg vaccinatieschema
Type II Of type III zonder RIG ^[1]	Onafhankelijk van welke vaccinaties zijn gegeven	Vervolgen met Zagrebschema
	Dag (0) (2x), dag 7 en dag 21	Vaccinatieschema is al voltooid, geen actie nodig
Type III (+ RIG)	Dag 0 (2x)	De eerste 2 vaccinaties op dag 0 van het Zagreb-schema gelden als de eerste vaccinatie op dag 0 volgens het van Essenschema. Vaccinatie voortzetten volgens het Essenschema met intervallen van 3, 7 en 14-28 dagen na de eerste vaccinatie.
	Dag 0 (2x) en dag 7	De vaccinatie op dag 7 volgens het Zagrebschema geldt als de tweede vaccinatie op dag 3 volgens het Essenschema. Vaccinatie voortzetten volgens het Essenschema met 2 vaccinaties met intervallen van 4 dagen na het tweede vaccinatiemoment en 7-21 dagen na het nieuwe derde vaccinatiemoment.
	Dag (0) (2x), dag 7 en dag 21	De vaccinatie op dag 21 volgens het Zagrebschema geldt als de derde vaccinatie op dag 7 volgens het Essenschema. Vaccinatie voortzetten volgens het Essenschema met 1 vaccinatie met interval van 14-21 dagen na het derde vaccinatiemoment. ^[2]

- [1] Type III-verwonding zonder MARIG/ERIG-toediening: bijvoorbeeld bij slijmvliescontact met speeksel

[2] Gezien immunisatie enkele weken daarvoor is gestart, is het advies het interval tussen het derde en vierde vaccinatiemoment niet te kort te maken, namelijk 14-21 dagen in plaats van 7-21 dagen.

Zie [LCI-richtlijn Rabiës](#)